

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування інформаційної платформи громадського здоров'я»

1. Мета

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування інформаційної платформи громадського здоров'я» (далі – проєкт Закону) розроблено з метою законодавчого забезпечення створення та функціонування інформаційної платформи громадського здоров'я (далі – Платформа).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект Закону розроблено відповідно до пункту 20 плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронної охорони здоров'я, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2021 р. № 1175-р, яким, зокрема, передбачено розвиток систем для обробки великих даних (Big Data).

Системи для обробки великих даних дають можливість обробляти об'ємні багатоструктурні дані в режимі реального часу, дозволяють різним користувачам застосовувати такі дані для виконання різних завдань та в результаті зробити зібрану інформацію кориснішою, а її використання – ефективнішим.

У системі охорони здоров'я України застосовується велика кількість процесів збирання та обробки електронних даних; водночас значна частина даних, важливих для прийняття рішень у сфері громадського здоров'я, продовжує збиратися та оброблятися в паперовому вигляді, або у вигляді локальних файлів, зокрема, електронних таблиць Microsoft Excel. При цьому існуючі електронні реєстри та бази даних мають різні технічну доступність, інтеграційні можливості, періодичність оновлення та механізми контролю якості даних, що суттєво перешкоджає їхній інтеграції.

Таким чином, зібрані масиви даних щодо детермінант здоров'я, показників стану здоров'я населення, факторів середовища життєдіяльності людини, факторів ризику, небезпечних факторів, показників моніторингу довкілля, безпечності та якості харчових продуктів, непродовольчих товарів, заходів щодо зміцнення здоров'я і ресурсів системи охорони здоров'я часто містяться в різних, не пов'язаних між собою реєстрах і базах даних, держателями (розпорядниками) яких є різні суб'єкти владних повноважень та інші юридичні особи публічного права. До недоліків зазначеної практики обробки даних належать:

неможливість отримання та обробки всіх необхідних для аналізу даних «зараз і в одному місці», що є критично важливим для комплексного розуміння стану процесів, пов'язаних із здоров'ям населення;

доступність інформації, що міститься в певних реєстрах чи базах даних, лише частині користувачів, які потребують результатів аналізу цієї інформації для прийняття рішень;

складність або неможливість забезпечення контролю якості розрізнених масивів даних.

Зберігання значної кількості великих даних, пов'язаних із здоров'ям населення, необхідність використання цих даних як основи для прийняття політичних та адміністративних рішень у сфері громадського здоров'я і в той же час обмеженість та розрізненість інформації, що відображається в рамках поточних процесів та існуючих інструментів, вимагає застосування зручного та ефективного електронного інструменту збирання, обробки, зберігання, аналізу даних та відображення результатів аналізу. Таким електронним інструментом може слугувати Платформа, створення та функціонування якої дозволить вирішувати такі завдання:

збирання агрегованих знеособлених даних щодо детермінант здоров'я, показників стану здоров'я населення, факторів середовища життєдіяльності людини, факторів ризику, небезпечних факторів, показників моніторингу довкілля, безпечності та якості харчових продуктів, непродовольчих товарів, заходів щодо зміцнення здоров'я і ресурсів системи охорони здоров'я (крім інформації з обмеженим доступом) шляхом їх отримання з великої кількості джерел з використанням різних способів – від електронної взаємодії інформаційних ресурсів до завантаження структурованих даних з файлів;

зберігання та обробку зібраних даних з метою здійснення їх аналізу та оцінки ризиків для здоров'я населення, прогнозування стану здоров'я населення, підготовки пропозицій щодо поліпшення діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також використання зазначених даних відповідно до потреб фізичних і юридичних осіб, що задовольняються в межах їх прав доступу.

При цьому зміст інформації, якою має наповнюватися Платформа, повинен визначатися на основі «єдиного здоров'я» як міжсекторального комплексного підходу та з урахуванням соціальних, економічних та екологічних детермінант здоров'я.

Окремо необхідно наголосити на доцільності створення Платформи на основі інформаційного фонду громадського здоров'я, функціонування якого передбачене Законом України «Про систему громадського здоров'я». Адже для введення масивів даних, пов'язаних із здоров'ям населення, до обігу у громадському та дослідницькому просторі, необхідно спрямувати набір наявних електронних інструментів на задоволення потреб різних категорій користувачів, до чого більш пристосований відкритий формат роботи Платформи. Разом з тим, виконання визначених законом завдань інформаційного фонду громадського здоров'я має бути забезпечене Платформою в повному обсязі.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом Закону пропонується внести зміни, спрямовані на забезпечення створення та функціонування Платформи, до Законів України «Про публічні електронні реєстри» та «Про систему громадського здоров'я».

Зокрема, змінами до Закону України «Про систему громадського здоров'я» передбачається:

визначити види інформації, що обробляються засобами Платформи, та запровадити механізм визначення вимог до змісту, формату і структури наборів даних, які будуть надаватися до Платформи;

встановити обов'язок суб'єктів владних повноважень, інших юридичних осіб публічного права, які володіють інформацією щодо детермінант здоров'я, показників стану здоров'я населення, факторів середовища життєдіяльності людини, факторів ризику, небезпечних факторів, показників моніторингу довкілля, безпечності та якості харчових продуктів, непродовольчих товарів, заходів щодо зміцнення здоров'я і ресурсів системи охорони здоров'я, надавати таку інформацію (крім інформації з обмеженим доступом) до Платформи;

покласти відповідальність за забезпечення функціонування Платформи на Міністерство охорони здоров'я України.

Платформа наповнюватиметься інформацією, якою володіють не тільки суб'єкти системи охорони здоров'я, а й інші суб'єкти владних повноважень, а також підприємства, установи та організації, що належать до їх сфери управління. З огляду на це, порядок функціонування Платформи має бути затверджений Кабінетом Міністрів України.

Запропонованими змінами до Закону України «Про систему громадського здоров'я» також передбачена заміна норм щодо інформаційного фонду громадського здоров'я нормами, що стосуються Платформи, оскільки виконання завдань інформаційного фонду громадського здоров'я буде в повному обсязі забезпечуватися Платформою.

Крім того, проєктом Закону пропонується встановити, що використання реєстрових даних для формування звітності, аналітичних, статистичних та інших матеріалів, зокрема зведених знеособлених даних в електронній формі для наповнення Платформи, є загалом можливим, крім випадків, визначених законодавством, а не можливим лише в межах, визначених законом або іншим актом законодавства, згідно з яким створено відповідний публічний електронний реєстр. Така зміна до Закону України «Про публічні електронні реєстри» дозволить забезпечити узгодженість норм зазначеного Закону і проєкту Закону та більш гнучкий і ефективний підхід до правового регулювання питань використання реєстрових даних певних публічних електронних реєстрів для формування звітності, аналітичних, статистичних та інших матеріалів.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють:

Конституція України;

Закони України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», «Про систему громадського здоров'я», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про офіційну статистику», «Про публічні електронні реєстри», «Про захист персональних даних», «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту Закону не потребує додаткового фінансування з державного та/або місцевих бюджетів.

Створення Платформи здійснюватиметься за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги, а забезпечення функціонування та адміністрування Платформи – за рахунок коштів Державного бюджету України в рамках поточних бюджетних асигнувань за програмою КПКВК 2301350 «Організація і регулювання діяльності установ та окремі заходи у системі охорони здоров'я».

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект Закону потребує проведення публічних консультацій.

Проект Закону не стосується соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, питань функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект Закону не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тому не потребує розгляду Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проект Закону потребує погодження з Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерством соціальної політики України, Міністерством аграрної політики та продовольства України, Національною службою здоров'я України, Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, Державною службою статистики України, Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державною службою України з питань праці, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державною регуляторною службою України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Проект Закону потребує проведення правової експертизи в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проєкті Закону відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації.

Проект Закону потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Проект Закону потребує направлення до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів для проведення експертизи на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Єврейського Союзу (aquis EC).

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи проекту Закону не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація Закону не матиме впливу на ринкове середовище; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами.

Реалізація Закону позитивно вплине на забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави, пов'язаних з доступом до інформації, пов'язаної із здоров'ям населення, а також на громадське здоров'я та покращення стану здоров'я населення завдяки створенню єдиної точки доступу до повної, достовірної та актуальної інформації для прийняття обґрунтованих політичних та адміністративних рішень у сфері громадського здоров'я.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Суб'єкти господарювання	Позитивний	Забезпечення зручного доступу до інформації, пов'язаної із здоров'ям населення.
Громадяни	Позитивний	Забезпечення зручного доступу до інформації, пов'язаної із здоров'ям населення.
Держава	Позитивний	Створення єдиної точки доступу до повної, достовірної та актуальної інформації для прийняття обґрунтованих політичних та адміністративних рішень у сфері громадського здоров'я.